

Klimaforbedringer på gårdniveau

Økologisk Landsforening tilbyder i samarbejde med Vesthimmerlands og Vejle kommuner gratis klimahandlingsplan til økologiske mælkeproducenter. Her får landmændene anvisninger til, hvad de kan gøre for at lette gårdens klimaaftryk

KLIMA

TEKST OG FOTO: IRENE BRANDT

- Jeg har tidligere fået lavet et klimatjek gennem Arla; men det var svært for os at forholde os til, om det var godt eller skidt, for vi vidste ikke, hvordan andre gårde scorede i deres klimatjek. Og vi fik heller ikke anvisninger på, hvordan vi kunne forbedre vores klimaaftryk, siger mælkeproducent Torben Bach fra Bakkegården i Morum i Vesthimmerlands Kommune.

Han har besøg af økologikonsulent Mette Kronborg fra Økologisk Landsforening, ØL, som også er projektleder i projektet 'Forstærket klimaindsats i økologisk landbrug'.

I projektet skal der i løbet af foråret udarbejdes en klimahandlingsplan på bedriftsniveau hos økologiske mælkeproducenter i henholdsvis Vesthimmerlands og Vejle kommuner. Besøget følges op med en handleplan, der viser landmændene, hvor de kan forbedre gårdens klimaaftryk, og til efteråret vil alle deltagerne blive inviteret til at deltage i klimaskoler sammen med kollegaer fra lokalområdet.

I grupperne kan landmændene inspirere hinanden til at forbedre deres klimaprofil med udgangspunkt i gårdens klimahandlingsplaner.

Rundt på gården

Torben Bachs besætning på 145 malkekøer leverer en høj ydelse på 10.900 kg mælk om året pr. ko. Køerne når en levealder på i gennemsnit 5,5 år, og kalvedødeligheden er meget lav, det fortæller Torben Bach, da han sammen med Mette Kronborg og miljømedarbejder Pernille Bildsø fra Vesthimmerlands Kommune går rundt på gården.

Mette Kronborg benytter rundvisningen til at indsamle de data om

gården, hun ikke allerede har trukket fra bl.a. årsregnskab, sædskifteoversigt, gødningsplan m.m. Undervejs noterer hun, hvilke tiltag Torben Bach allerede har sat i værk på gården - for eksempel er der jordvarme og varmegenvinding på gården, som forsyner boligen og staldene med varme og varmt vand, der er lysdæmpere i stalden, og gården producerer langt det meste foder til dyrene på egne marker, der dækker et areal på 256 ha.

Efter rundturen gennemgår Mette Kronborg sine notater med Torben Bach; men hun indleder med at fortælle, hvorfor ØL beskæftiger sig med gårdens klimaaftryk:

- Landbruget står i dag for ca. 20 pct. af Danmarks samlede drivhusgasudledning; men transport- og landbrugssektoren er fritaget for at blive reguleret på deres udledning af klimagasser. Dog har EU lagt et forslag frem om, at Danmark inden 2030 skal reducere mængden af drivhusgasser fra landbrug, transport og boliger med tilsammen 39 pct. sammenlignet med 2005-tal. Dertil kommer en national beslutning om, at Danmark i 2050 skal være et lavemissionssamfund, og at vi til den tid kun skal bruge vedvarende energikilder. Klimarådet har for nylig lavet et studie, der beskriver muligheden for at måle klimabelastningen i landbruget, og har i denne forbindelse foreslået en potentiel ordning, hvor landmænd, der ikke har gode klimatal, straffes, og de dygtige belønnes, forklarer Mette Kronborg og fortsætter:

- Vi vil i ØL gerne hjælpe de økologiske landmænd til allerede nu at forbedre deres klimaaftryk, så de ikke rammes af restriktioner, den dag vi står med et reguleringssystem.

Torben Bach synes godt om baggrunden for klimatjekket på Bakkegården:

- Det er godt, I starter på det allerede nu, for jeg har altid syntes, at det er bedre at sidde på forsmækken på vognen end på bagsmækken.

Gyllen skal hurtigt i tanken

Køerne på Bakkegården ligger i sengebåse og går på spalter. Hver 14. dag trykker Torben Bach på kontakten til pumpen, og gyllen under spalterne pumpes over i gårdens rummelige gylletank, hvor et helt års produktion af gylle kan optankes.

- Det er godt for gårdens klimaaftryk, at I ikke er nødt til at køre gylle

Torben Bach, miljømedarbejder Pernille Bildsø og økologikonsulent Mette Kronborg på vej rundt på gården.

ud på markerne om efteråret. Det bedste er at gøre, som I gør: primært at gøde markerne om foråret, siger Mette Kronborg og fortsætter:

- Men det vil sandsynligvis gavne klimaet, hvis du i stedet pumper gyllen over i tanken mindst én gang om ugen. Varmen i stalden øger metanudslippet fra lageret under spalterne. I tanken er der køligere, hvilket reducerer metanudledningen.

Torben Bach er lydhør, for her kan han let og ligetil ændre en procedure og samtidig gøre noget godt for klimaet.

Mette Kronborg fortsætter med at komme med anbefalinger baseret på de oplysninger, hun har fået om gårdens drift. Hun foreslår lavere kælvningsalder, kontrolleret ventilering i det anlæg, der tørrer gårdens frøgræsafgrøder, længere laktationsperioder, og at Torben Bach henter endnu mere græs på marken til foder til dyrene.

- Det er oplagt, og det kan ikke koste så meget, lyder kommentarerne fra Torben Bach.

Efter besøget skal Mette Kronborg hjem og regne på tallene, så Torben Bach kan få sin rapport - klimahandlingsplanen. Det ser han frem til.

- Jeg har fået mange gode idéer i dag, og der er helt klart startet en

proces, som kan bane vej for udvikling her på gården. Vi vil gerne være rigtig gode til vores håndværk, og når det handler om at fjerne gårdens klimaaftryk, vil vi også gerne være blandt de allerbedste.

Tre gevinster i ét tiltag

Torben Bach er i gang med et generationsskifte og har planer om at udvide gården med en ny stald og flere køer. Mette Kronborg foreslår, at den nye stald forsynes med solceller, som kan producere klimavenlig strøm til gårdens drift.

Andre muligheder for at producere energi bliver også drøftet.

Pernille Bildsø, Landbrugsafdelingen i Vesthimmerlands Kommune, har mest lyst. Hun er med for at få indtryk

af, hvordan et klima-besøg forløber.

- Det står klart for mig, at et klimaforbedringstiltag kan komme landmændene til gavn på mange måder, konstaterer hun.

- I forbindelse med byggeriet skal Vesthimmerlands Kommune give gården en miljøgodkendelse, og jeg har i dag hørt om flere oplagte tiltag til nedbringelse af klimaaftrykket, som bestemt også vil gøre det lettere at få en miljøgodkendelse, siger Pernille Bildsø.

- Det står jo ret klart, at de ting, der gavner klimaet, ofte også gavner både miljøet og landmandens økonomi, hvilket gør det lettere at overbevise landmændene om, at det er en god idé at lette gårdens klimaaftryk, siger hun.

Projektet Forstærket klimaindsats i økologisk landbrug er finansieret af Fonden for Økologisk Landbrug, Miljø- og Fødevarerministeriet og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Effekt af tiltag

Torben Bach kan med de valgte tiltag reducere bedriftens klimaaftryk fra 0,91 til 0,88 kg CO₂e/kg mælk

Klimatiltag	Ændring	Reduktion ton CO ₂ e
Lavere kælvningsalder	26 mdr. → 24 mdr.	14,17
Gylleudpumpning til tank	3. uge → hver uge	19,2
Mere afgræsning	8 FE → 10 FE	15,5
Solcelleanlæg	Erstatter 20 % af elforbrug	4
Auto-styring, korntørring		0,2